

Vzdelávanie ako nástroj budovania kapacít v oblasti participatívnej tvorby verejných politík vo verejnej správe

Participácia a participatívna tvorba verejných politík je jedným z pilierov otvoreného vládnutia, ku ktorému sa Slovensko prostredníctvom Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS) hlási už od roku 2011. ÚSV ROS je presvedčený, že je potrebné podporovať skutočný dialóg a diskusiu medzi predstaviteľmi verejnej správy (VS) a verejnosťou. Cieľom je, aby formalizovanú spoluprácu nahradil princíp partnerstva. Osvojenie si nových kľúčových vedomostí, schopností a pro-participatívnych postojov je základnou výzvou pre zamestnancov VS, lebo práve tí sú tvorcami verejných politík. Ako očakávať pozitívny prístup k participácii od zamestnancov VS, keď chýbajú relevantné informácie a podpora? Cieleny proces zavádzania participácie do praxe VS začína budovaním kapacít – vzdelávaním odborných zamestnancov VS.

Národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

Budovanie kapacít bolo jedným z pilierov národného projektu **Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík** (NP PARTI I), ktorý ÚSV ROS začal realizovať v roku 2017. Jeho cieľom bolo rozšírenie poznatkov o funkčnosti a nefunkčnosti participatívnych mechanizmov na všetkých úrovniach VS. Praktickú časť projektu tvorilo dvanásť pilotných projektov, ktoré mapovali stav participácie a hľadali možnosti ako zapájať verejnosť do tvorby verejných politík v rôznych témach: dlhodobá starostlivosť, podpora práce s mládežou, environmentálne vzdelávanie, mikroregionálny rozvoj, odpadové hospodárstvo, prístupnosť a plánovanie verejných priestorov, zavádzanie participatívnych rozpočtov, otvorené dáta v praxi a inklúziu zraniteľných skupín.

Teoretická časť sa orientovala na analytickú, metodickú a legislatívnu činnosť, ako aj na prípravu vzdelávacieho programu na podporu participatívnej tvorby verejných politík pre zamestnancov VS. Vzniklo niekoľko pracovných tímov, ktoré skúmali participáciu: od teoretických východísk, monitoringu a hodnotenia participatívnej tvorby politík na Slovensku i v zahraničí, merania prínosov participácie, participatívne rozpočty v samospráve a na školách, až k téme zapájania zraniteľných skupín.

Aké aktivity pre podporu budovania kapacít v prostredí VS zrealizoval ÚSV ROS?

- **prostredníctvom národného projektu NP PARTI I:**
  - vytvorenie nového vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík, ktorý obsahuje:
    - dizajn a vedenie participatívnych procesov,
    - facilitácia rôznych typov stretnutí v kontexte participatívnej tvorby verejných politík,
    - realizácia participatívnych postupov a nácvik zvládania náročných a krízových situácií,
    - participatívna implementácia a hodnotenie navrhnutých verejných politík,
  - pilotné otestovanie predmetného programu vzdelávania,
  - vyškolenie 59 zamestnancov VS na všetkých úrovniach – ústredná štátna správa a miestna a regionálna územná samospráva (09/2019 – 02/2020).
- **prostredníctvom samostatnej vzdelávacej aktivity ÚSV ROS:**
  - vyškolenie skupiny trénerov pre ďalšiu aplikáciu vzdelávania v praxi VS – vzdelávaciu aktivitu ÚSV ROS inicioval ako reakciu na nedostatok expertov, ktorí by mohli proces ďalšieho vzdelávania zamestnancov vo VS zastrešiť (09/2019 – 02/2020); tréneri participácie po ukončení druhej fázy tréningu trénerov budú pôsobiť ako lektori a konzultanti pri implementácii participatívnych postupov (plánované na 09/2020 – 12/2020) pri tvorbe verejných politík vo VS.
- **budovanie znalostnej databázy ÚSV ROS:** prebieha finalizácia výstupov a dizajnovanie znalostnej databázy (termín ukončenia: 08/2020).

Aké sú zistenia pilotného testovania vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík?

- vedomosti o nástrojoch, možnostiach, nastavení a riadení participatívnych procesov sú u zamestnancov VS nedostatočné,
- pilotné testovanie ukázalo cestu, ako realizovať tento typ vzdelávania z hľadiska formy, štruktúry a obsahu,
- pre zavádzanie participácie je kľúčové, aby bol vzdelávací program zaradený do ďalšieho vzdelávania VS,
- bola zadaná potreba vytvorenia novej pozície v prostredí VS –lektor/konzultant/manažér/koordinátor participácie.

Ako budú pokračovať aktivity ÚSV ROS pre podporu budovania kapacít v prostredí VS?

ÚSV ROS pripravuje pokračovanie projektu NP PARTI II, ktorý reaguje na uvedené zistenia a zabezpečuje:

- systematické vzdelávanie zamestnancov VS v oblasti participatívnej tvorby verejných politík,
- podporu vzniku nových pracovných miest manažérov a koordinátorov participácie v prostredí VS,
- prípravu pilotných schém budovania kapacít pre oblasť participatívnej tvorby verejných politík v prostredí VS (štátna správa, miestna a regionálna územná samospráva),
- transfer dobrých príkladov zo zahraničnej praxe,
- distribúciu a disemináciu výsledkov NP PARTI 1 do odbornej praxe VS,
- masívnu informačno-komunikačnú o prínosoch participácie pre VS,
- analytickú činnosť zaisťujúcu monitoring a hodnotenie prebiehajúcich participatívnych procesov,
- sieťovanie odborných zamestnancov VS a budovanie platforiem „ambasádorov participácie“ a „agentov zmeny“ pre oblasť otvoreného vládnutia VS,
- vytvorenie nových vzdelávacích modulov šitých na mieru potrebám VS,
- prípravu konzultantov a expertov schopných podporovať participatívnu tvorbu verejných politík vo VS,
- vytvorenie novej profesie pre poskytovanie nových vzdelávacích služieb (lektor/konzultant participácie),
- systémovú podporu participatívnej tvorby verejných politík vo VS vytvorením nových pracovných miest pre poskytovanie nových služieb (lektor/konzultant participácie) na strane ÚSV ROS.

Čo je potrebné pre budovanie kapacít pre participáciu vo VS – odporúčania ÚSV ROS:

- zapájanie ďalších inštitúcií a mimovládnych neziskových organizácií do vzdelávania na podporu participácie,
- zapracovanie novej pracovnej pozície do Katalógu a štruktúry pracovných miest vo VS,
- vznik profesijných asociácií expertov pre participatívnu tvorbu verejných politík a komunikáciu s občanmi,
- podpora partnerstva a participatívnej tvorby politík prostredníctvom dopytovo orientovaných a národných projektov,
- príprava študentov vysokých škôl na prácu vo verejnom sektore presadzovaním nových vzdelávacích konceptov zameraných na otvorené vládnutie a zapájanie verejnosti,
- zakomponovať vzdelávanie o možnostiach zapájania žiakov a študentov do rozhodovacích procesov na úrovni školy a mesta do osnov základných a stredných škôl.

Zodpovedná:

Mgr. Barbara Gindlová

odborná garantka pre národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

e-mail: barbara.gindlova@minv.sk

tel.: 0908 333 881

Bratislava, máj 2020